

آرم کارگاه / واحد شغلی

برنامه علیاتی

سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماندا

در کارگاه / واحد شغلی.....

سال ۱۳۹۱

نام کارگاه / واحد شغلی :

نام و نام خانوادگی کارفرما / مدیر واحد شغلی:

نام و نام خانوادگی مدیر اجرایی پسماند :

نام و نام خانوادگی مسئول بهداشت حرفه ای در کارگاه

/ واحد شغلی :

آدرس کارگاه / واحد شغلی (محل اجرای برنامه):

ناظر اجرای برنامه : واحد بهداشت حرفه ای معاونت بهداشتی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

.....

مرکز بهداشت.....

پیشگفتار:

با عنایت به مواد ۴۰۲ و دستور العمل سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماند مصوبه شماره ۱۳۵۸۷۸ مورخ ۸۶/۴/۲۰ و الزام مدیریت های اجرایی پسماند به تدوین برنامه سلامت، ایمنی و بهداشت شاغلین، بر آن شدیم تا با ارائه الگویی واحد برای اعلام برنامه عملیاتی سالانه مدیریت اجرایی در تامين سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماند اقدام نماییم. در این کتابچه سعی بر آن است تا ضمن تعیین چارچوب کلی برنامه تامين سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماند، به مستندسازی الزامات مرتبط با هر یک از فصول دستور العمل بپردازد.

با مطالعه و بررسی و ارزیابی اطلاعات ثبت شده در این مجموعه در سطح کشور نه تنها سبای وضعیت سلامت عوامل اجرایی پسماند در واحد شغلی مورد نظر ترسیم خواهد شد بلکه با اولویت بندی شاغلین این گروه از مشاغل موجود در واحد شغلی و درجه ریسک پذیری آنان و توان اجرایی مدیریت در تدوین اولی ترین، اهداف و فعالیت های آنان در سال ۱۳۹۱ تبیین کرد.

انتظار داریم این کتابچه تحت نظارت و با مسئولیت مدیریت اجرایی هر یک از واحدهای شغلی برای کلیه فرایندهایی که احتمال مواجهه شاغلین تحت پوشش مدیریت مزبور با پسماند (از مرحله تولید پسماند تا مرحله دفع آن) را موجب می گردد تکمیل و پس از تایید واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت ذیربط به مورد اجرا گذاشته شود. بدیهی است مدیریت اجرایی می تواند با تکمیل کمیته ای به سرپرستی کارشناس ار کارشناسان بهداشت حرفه ای امکان همه جانبه نگرایی برای برخورداری از برنامه ای جامع و قابل اجرا فراهم نماید.

دکتر کاظم ندافی

رئیس مرکز سلامت محیط و کار

خط مشی سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماندها:

همگام با تحول جهانی در توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی و برخورداری همه افراد از کار شایسته، شعار ارتقاء سطح سلامت، ایمنی و بهداشت کلیه کارکنان پسماند را سرلوحه کار خود قرار می دهیم و خود را متعهد به تامین سطح سلامت، ایمنی و بهداشت کلیه افرادی که در عملیات مختلف جمع آوری دستی و ماشینی، حمل و نقل، جابجایی، بازیافت، پردازش، انبار و دفع پسماند مشغول بکار هستند، می دانیم و راه ما تلاش مستمر برای استقرار الزامات و روش های موجود در دستورالعمل اجرایی ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها، است.

در این تلاش ما با تعیین مدیر اجرایی بعنوان مسئول اجرای مقررات مندرج در دستورالعمل سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون پسماند و مسئول ایمنی و بهداشت و جانشین آنها در شیفت های مختلف کار، نه تنها برنامه های اولی هر سال را تعیین و برنامه ریزی می نماییم بلکه با آشنایی کلیه کارکنان اعم از شرکتی یا پیمانکاری در هر موقعیتی که در کار با پسماندها هستند با مسئولان ذیربط، مشارکت فعال آنان را در برنامه جلب می نماییم و با کنترل عوامل تهدید کننده سلامت، انجام اقدامات اصلاحی حوادث و بیماری های ناشی از کار را کاهش می دهیم. ما خود را در برابر شرایط اضطرار ناشی از پسماند های مخاطره آمیز مسئول دانسته و در هر زمان برای اجرای برنامه مقابله با این شرایط آماده می سازیم.

با تلاش جمعی و مشارکت فعال ما، در کنترل تولید پسماندها، کاهش تولید پسماند مخاطره آمیز و ترویج دانش، فن آوری و روش های نوین در پایان برنامه نه تنها افراد از برنامه، مخاطرات پسماندها، انجام کار سالم و ایمن با پسماند مطلع خواهند بود بلکه تمام مراحل کار با پسماند در شرایط ایمن و سالم صورت می گیرد. مدیریت شرکت با یاری جستن از قادرمتعال و اتکاء به همدلی و همراهی مدیران و کارکنان خلاق، پرتلاش، فداکار و منضبط سازمان، مشتاقانه خویش را نسبت به اجرای روش های موجود در دستورالعمل اجرایی ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها ملزم، و نیز به بازنگری سالیانه خط مشی در ارتقاء مستمر سطح سلامت عوامل اجرایی پسماند متعهد می داند.

نام خانوادگی
مدیر عامل/مدیر ارشد

وضعیت موجود :

نوع فعالیت :

نام محصول اصلی :

مواد اولیه مورد مصرف :

شرح مختصر فرایند اصلی تولید / کار:

نوع پسماند تولیدی:

عادی □ میزان تولید روزانه (کیلو گرم).....

بیمارستانی(عفونی) □ میزان تولید روزانه (کیلو گرم).....

کشاورزی □ میزان تولید روزانه (کیلو گرم).....

صنعتی □ میزان تولید روزانه (کیلو گرم).....

مخاطره آمیز □ میزان تولید روزانه (کیلو گرم).....

ویژگی فرایند /فرایندهایی که تولید پسماند دارند :

فرایند ( ).....

فرایند ( ).....

نوع پسماند	خلاصه فرایند تولید	مواد/ ترکیب پسماند	محل تولید پسماند
عادی			
بیمارستانی (عفونی)			
کشاورزی			
صنعتی			
مخاطره آمیز			

وضعیت مواجهه عوامل اجرایی :

متوسط مدت مواجهه روزانه	عامل /عوامل مواجهه	تعداد عوامل اجرایی پسماند	نوع پسماند
			عادی
			بیمارستانی (عفونی)
			کشاورزی
			صنعتی
			مخاطره آمیز

در صورتی که پسماند ویژه و مخاطره آمیز وجود دارد جدول ذیل براساس فهرست طبقه بندی کنوانسیون بازل ویا ردیف ۲ جدول بند ۸ ماده ۱ دستورالعمل تکمیل گردد :

محل تولید	میزان تولید(تن/ماه)	کد بازل	نوع/ترکیب پسماند

اقدامات انجام شده برای ساماندهی پسماندهای
موجود شامل :
برای پسماندهای عادی : .....

برای پسماندهای ..... : .....

برای پسماندهای ..... : .....

امکانات ، تسهیلات و تجهیزات موجود برای تامین سلامت، ایمنی و
 بهداشت عوامل اجرایی پسماندها
 - برای شاغلین پسماندهای صنعتی :

امکانات ، تجهیزات و تسهیلات بهداشتی و موجود	مکان	توضیحات

- برای شاغلین پسماندهای پزشکی (عفونی) :

امکانات، تجهیزات وتسهیلات بهداشتی وموجود	مکان	توضیحات

- برای شاغلین پسماندهای کشاورزی :

امکانات ،تجهیزات وتسهیلات بهداشتی وموجود	مکان	توضیحات

- برای شاغلین پسماندهای عادی :

امکانات، تجهیزات و تسهیلات بهداشتی و موجود	مکان	توضیحات

- برای شاغلین پسماندهای مخاطره آمیز:

امکانات، تجهیزات و تسهیلات بهداشتی و موجود	مکان	توضیحات

امكانات، تسهيلات و تجهيزات غير اختصاصى قابل
دسترسى عوامل اجرايى پسماندها :

امكانات، تجهيزات وتسهيلات بهداشتى وموجود	مكان	توضيحات

تعیین اولویت‌ها:

با عنایت به نوع پسماندهای ، فرایندهای کار در مراحل مختلف کار با پسماندها ، افراد در مواجهه ، عوامل تهدید کننده سلامت آنها و نیز امکانات موجود در کارگاه در فرایند بارش افکار میانگین امتیازات کسب شده برای هر یک از فرایندها به شرح جداول ذیل می‌باشد:

کد شناسه	گروه شاغلین پسماندها

جدول الویت گذاری براساس امتیازات کسب شده در گروههای شاغلین پسماندها

در کارگاه / واحد شغلی ..... تاریخ ارزیابی.....

اولویت	جمع امتیازات	امتیاز مربوط به شرایط سیاسی، فرهنگی و اجتماعی منطقه (۰-۵)	امتیاز مربوط به دسترسی به امکانات / فناوری مورد نیاز اقدامات اصلاحی (۰-۵)	امتیاز مربوط به هزینه ببری مداخلات (۰-۵)	امتیاز مربوط به ریسک مخاطره (۰-۵)	امتیاز مربوط به تعداد شاغلین در مواجهه (۰-۵)	کد شناسه گروه شاغلین پسماندها

راهنما: هر چه تعداد شاغلین بیشتر، امتیاز بالاتر- هر چه ریسک خطر بیشتر، امتیاز بالاتر- هر چه هزینه ببری بیشتر مداخلات بیشتر امتیاز کمتر- هر چه دسترسی به امکانات برای اقدامات اصلاحی سهل تر امتیاز بالاتر- هر چه مقبولیت و نیاز منطقه بیشتر، امتیاز بالاتری تعلق می گیرد.

براساس اطلاعات منرج در جدول الویت گذاری، الویت اول در برنامه ریزی
 و اجرای برنامه در سال ۱۳۹۱، گروه شاغلین.....با مشخصات
 جدول ذیل می باشند :

جدول اطلاعات .....(گروه اولی) در

برنامه ریزی و اجرای برنامه سال ۱۳۹۱

تعداد شاغلین	محل / بخش / قسمت	مراحل کار با پسماند

هدف کلی :

تامین سلامت، ایمنی و بهداشت کارگران بخش / قسمت ..... که
در مراحل ..... مشغول بکار می باشند.

اهداف اختصاصی :

۱- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه عوامل تهدید کننده سلامت ، ایمنی و بهداشت
متصدیان مشاغل ..... قسمت ..... مورد شناسایی ، ارزیابی
قرار گیرند.

۲- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه عوامل تهدید کننده سلامت ، ایمنی و بهداشت
متصدیان مشاغل ..... قسمت ..... شناسایی شده کنترل یا
حذف گردند .

۳- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه مدیران و سرپرستان حداقل در یک دوره ۸
ساعته تئوری و یک روزه عملی موضوع ماده ۱۵ دستورالعمل شرکت
و گواهی مربوطه را دریافت نمایند .

۴- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه متصدیان مشاغل ..... قسمت ..... حداقل
در یک دوره ۲۴ ساعته تئوری و یک روزه عملی موضوع ماده ۱۲
دستورالعمل شرکت و گواهی مربوطه را دریافت نمایند .

۵- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه متصدیان مشاغل ..... قسمت ..... به
وسایل حفاظت فردی مناسب مجهز شده باشند .

۶- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه متصدیان مشاغل ..... قسمت .....
تحت پوشش برنامه مراقبت های پزشکی شاغلین قرار گیرند .

۷- تا پایان سال ۱۳۹۱ برنامه آمادگی در شرایط اضطرار برای کلیه شاغلین مراحل جمع آوری و حمل و نقل، آلودگی زدایی ، پاکسازی، عادی سازی پسماندها ی مخاطره آمیز تدوین و حداقل یک مانور آمادگی در شرایط اضطرار برگزار شده باشد .

۸- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه متصدیان مشاغل .....قسمت ..... از تسهیلات بهداشتی مناسب برخوردار باشند .

۹- در پایان سال ۱۳۹۱ ارزشیابی میزان دستیابی به اهداف تعیین و برنامه ریزی برای استمرار و ارتقاء برنامه سال ۱۳۹۱ و رسیدگی به الویت دوم در برنامه سال ۱۳۹۲ انجام گیرد.

استراتژی ها :

- ۱- آموزش
- ۲- جلب مشارکت و حمایت مدیران اجرایی پسماندها در برقراری ضوابط
- ۳- اولویت گذاری گروه شاغلین برای برقراری ضوابط مندرج در دستورالعمل سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماند ها
- ۴- پایش ، کنترل و ارزیابی احتمال خطر در ارتباط با مواجهات گروه اولی
- ۵- تامین امکانات و تسهیلات مورد نیاز برای برقراری ضوابط
- ۶- آمادگی مقابله با شرایط اضطرار در صورت وجود پسماند های مخاطره آمیز

فعالیت ها :

۱. تعیین مسئولیتها در رابطه با سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
۲. تدوین برنامه عملیاتی سلامت، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
۳. شناساسایی و تعیین احتمال خطر برای سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
۴. تنظیم برنامه آموزشی سلامت، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
۵. برگزاری دوره آموزشی- توجیهی سرپرستان و مسئولین در رابطه با سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها

۶. برگزاری دوره آموزشی- توجیهی عوامل اجرایی در رابطه با سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
۷. بررسی وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها
۸. تدارک وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها
۹. تنظیم برنامه نظارت بر استفاده و نگهداری وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها و اجرای آن
۱۰. تنظیم و اجرای برنامه معاینات کارگری گروه اولی شاغلین پسماندها
۱۱. برنامه ریزی و اجرای برنامه نمونه برداری و سنجش عوامل زیان آور تهدید کننده سلامت و ایمنی گروه اولی شاغلین پسماندها
۱۲. تنظیم برنامه حفاظت شاغلین در مرحله پاکسازی محل ضایعات و اجرای آن
۱۳. تنظیم برنامه حفاظت شاغلین در مرحله آلودگی زدایی و اجرای آن
۱۴. در صورت وجود پسماندهای مخاطره آمیز تدوین برنامه واکنش در شرایط اضطرار و اجرای آن
۱۵. تدوین برنامه سلامت ، ایمنی کار در فضاهای بسته (مخازن) و اجرای آن
۱۶. تدوین روشهای حفاظت شاغلین در برنامه ایجاد موانع جهت جلوگیری از گسترش آلودگی و اجرای آن
۱۷. تدوین برنامه ارزشیابی برنامه سلامت ، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی و تعیین اثربخشی برنامه

ردیف	عنوان فعالیت	مسئول اجرا	مکان اجرا	زمانبندی اجرای فعالیت					
				مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند
۱	تعیین مسئولیتها در رابطه با سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها								
۲	تدوین برنامه عملیاتی سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها								
۳	شناساسایی و تعیین احتمال خطر برای سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها								
۴	تنظیم برنامه آموزشی سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها								
۵	برگزاری دوره آموزشی- توجیهی سرپرستان ومسئولین در رابطه با سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها								
۶	برگزاری دوره آموزشی- توجیهی عوامل اجرایی در رابطه با سلامت ، ایمنی و بهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها								

ردیف	عنوان فعالیت	مسئول اجرا	مکان اجرا	زمانبندی اجرای فعالیت					
				مهر	آبان	آذر	آذر	دی	بهمن
۱۲	تنظیم برنامه حفاظت شاغلین در مرحله پاکسازی محل ضایعات و اجرای آن								
۱۳	تنظیم برنامه حفاظت شاغلین در مرحله آلودگی زدایی و اجرای آن								
۱۴	در صورت وجود پسماندهای مخاطره آمیز تدوین برنامه واکنش در شرایط اضطرار و اجرای آن								
۱۵	تدوین برنامه سلامت ، ایمنی کار در فضاهای بسته (مخازن) و اجرای آن								
۱۶	تدوین روشهای حفاظت شاغلین در برنامه ایجاد موانع جهت جلوگیری از گسترش آلودگی و اجرای آن								
۱۷	تدوین برنامه ارزشیابی برنامه سلامت ، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی و تعیین اثربخشی برنامه								

